**Valiokunnan mietintö StVM 11/2026 vp─ HE 89/2026 vp**

# Sosiaali- ja terveysvaliokunta

**Hallituksen esitys eduskunnalle eräiden sosiaaliturvaetuuksien valtion osuuksien maksamista koskevien säännösten muuttamisesta**

## JOHDANTO

### *Vireilletulo*

Hallituksen esitys eduskunnalle eräiden sosiaaliturvaetuuksien valtion osuuksien maksamista koskevien säännösten muuttamisesta (HE 89/2026 vp): Asia on saapunut sosiaali- ja terveysvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

### *Asiantuntijat*

Valiokunta on kuullut:
- hallitussihteeri Pia Nissinen, sosiaali- ja terveysministeriö
- johtaja Henna Huhtamäki, sosiaali- ja terveysministeriö
- päämatemaatikko Henri Riuttala, Kansaneläkelaitos

Valiokunta on saanut kirjalliset lausunnot:
- Valtiokonttori
- Eläketurvakeskus
- Maatalousyrittäjien Eläkelaitos
- Merimieseläkekassa
- Työllisyysrahasto

## HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan merimieseläkelain, yrittäjän eläkelain, maatalousyrittäjän eläkelain, maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain, sairausvakuutuslain mukaisen omavastuuajan korvaamisesta maatalousyrittäjille annetun lain, valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta annetun lain ja toimeentulotuesta annetun lain mukaan valtion varoista maksettavien valtion osuuksien maksamista koskevien säännösten yhdenmukaistamista. Esityksen tarkoituksena on selkeyttää ja yhdenmukaistaa Merimieseläkekassalle, Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle, Kansaneläkelaitokselle, ja Eläketurvakeskukselle maksettavien etuuksien ja kulujen valtion osuuksien maksamista ja tarkistamista koskevia säännöksiä. Tarkoituksena olisi muuttaa maksamismenettelyä niin, että valtion osuuksien ennakoista ja niiden tarkistamisesta ei enää tehtäisi sosiaali- ja terveysministeriössä päätöksiä vaan maksaminen perustuisi toimeenpanijan

tekemään selvitykseen vuosittain tarvittavasta ja kuukausittain maksettavasta rahamäärästä. Ehdotetuilla muutoksilla ei olisi vaikutuksia etuudensaajiin.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 7.12.2026.

## VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Esityksessä ehdotetaan Merimieseläkekassalle, Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle, Eläketurvakeskukselle, Kansaneläkelaitokselle sekä Työllisyysrahastolle maksettavien eräiden valtionosuuksien maksamismenettelyjä muutettaviksi niin, että valtion osuuksien ennakoista ja niiden tarkistamisesta ei enää tehdä sosiaali- ja terveysministeriössä erillisiä päätöksiä vaan maksaminen perustuu jatkossa etuuslainsäädännön toimeenpanijan tekemään selvitykseen vuosittain tarvittavasta ja kuukausittain maksettavasta rahamäärästä.

Ehdotettujen muutosten tavoitteena on sujuvoittaa, keventää ja yksinkertaistaa valtion osuuksien maksamiseen liittyviä menettelytapoja sekä tarkentaa rahaliikennettä lähemmäs reaaliaikaista käsittelyä. Nykyisin etuuksien toimeenpanijat toimittavat sosiaali- ja terveysministeriölle syksyllä arvion seuraavalle vuodelle arvioidun etuusmäärärahan tarpeesta ja ministeriö tekee selvitysten perusteella päätöksen, jonka perusteella päätöksessä vahvistettu määrä maksetaan seuraavan vuoden aikana kuukausittain etuuden toimeenpanosta vastaavalle taholle. Kunkin vuoden keväällä toimeenpanijat toimittavat ministeriölle selvityksen edellisenä vuonna maksettujen etuuksien lopullisista määristä ja ministeriö vahvistaa tekemällään päätöksellä maksettavan etuuden lopullisen määrän. Päätöksiä tehdään vuosittain noin 40—50 kappaletta.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta pitää esityksen tavoitteita valtionosuuksien maksamismenettelyjen yksinkertaistamisesta ja keventämisestä perusteltuina ja kannattaa lakiehdotusten hyväksymistä. Sosiaali- ja terveysministeriö on käytännössä jo nykyisin tehnyt päätöksen tulevien valtion osuuksien maksamisesta aina toimeenpanijan toimittaman selvityksen perusteella ja lopullinen määrä on vahvistettu jälkikäteen toimeenpanijan toteutunutta etuusmenoa koskevan selvityksen perusteella. Ehdotuksen mukainen ilmoitukseen perustuva valtionosuuksien maksaminen on jo käytössä lukuisissa Kansaneläkelaitoksen myöntämien etuuksien rahoituksessa. Ehdotettu muutos yhdenmukaistaa siten sosiaali- ja terveysministeriön maksamien valtionosuuksien menettelytapoja.

Teknisluonteisena korjauksena valiokunta ehdottaa, että ruotsinkielisen 4. lakiehdotuksen 135 §:n 2 momentissa oleva käsite ”lagrum” korvataan käsitteellä ”bestämmelse”.

## VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan päätösehdotus:

> *Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 89/2026 vp sisältyvät 1.—7. lakiehdotuksen.*

**Valiokunnan mietintö StVM 11/2026 vp**

Helsingissä 23.9.2026

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Krista Kiuru sd
varapuheenjohtaja Mia Laiho kok
jäsen Maaret Castrén kok
jäsen Hilkka Kemppi kesk
jäsen Aki Lindén sd
jäsen Hanna-Leena Mattila kesk
jäsen Ville Merinen sd
jäsen Minna Reijonen ps
jäsen Anne Rintamäki ps
jäsen Pia Sillanpää ps
jäsen Oskari Valtola kok
jäsen Henrik Wickström r
varajäsen Milla Lahdenperä kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Sanna Pekkarinen